

2015
№3 (77)

ISSN 1562-0905

Регіональна ЕКОНОМІКА

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Заснований у листопаді 1996 року

Виходить щоквартально

Зміст

<i>Вовканич С.Й.</i> Максими суспільних трансформацій і економічних змін у контексті зміцнення національної безпеки України.....	5
Регіональна політика і територіальний розвиток	
<i>Власюк О.С.</i> Стан і проблеми реформування адміністративно-територіального устрою України	16
<i>Федірко О.А.</i> Формування нової локально-інноваційної парадигми регіональних досліджень	24
<i>Возняк Г.В.</i> Регіональний розвиток: сутність і методологічна основа.....	34
<i>Захарченко С.В.</i> Конкурентоспроможність регіонів України та стратегічні аспекти її підвищення (у контексті підходу фахівців IMD-Lausanne).....	44
<i>Мокій А.І., Антонюк Д.А., Піх М.З.</i> Моделювання інституціональної інфраструктури підприємництва регіонів на основі методології нечіткої логіки	52
Соціальна політика	
<i>Юськів Б.М., Пляшко О.С.</i> Рейтингування регіонів України за конкурентоспроможністю людських ресурсів	61
Фінанси і банківська справа	
<i>Сторонянська І.З., Гринчишин І.М.</i> Особливості формування та використання фінансових ресурсів пенсійного страхування на місцевому рівні (на прикладі Львівської області)	73
<i>Сембер С.В., Чубарь О.Г., Машіко К.С.</i> Теоретичні підходи до визначення сутності фінансової спроможності та фінансових ресурсів територіальної громади	81
<i>Бас-Юрчишин М.А.</i> Організаційні особливості фінансування сфери охорони здоров'я у сільській місцевості на принципах медичного страхування.....	91
<i>Демченко А.М.</i> Економічна сутність ритейлу в банківському секторі України та можливості його вдосконалення	101
Транскордонне співробітництво	
<i>Калат Я.Я.</i> Вплив єврорегіонального співробітництва на розвиток прикордонних регіонів України.....	109

Зарубіжний досвід

<i>Сірик З.О.</i> Адміністративно-територіальний устрій Франції: актуальний досвід для України	116
--	-----

Наукові повідомлення

<i>Мельник М.І., Злидник Ю.Р.</i> Аксиологічні чинники модернізації соціально-економічного розвитку України	125
<i>Журба І.О.</i> Концептуальні засади та основні напрями формування кластерної політики в умовах трансформаційної економіки України	133

Інформація

<i>Садова У.Я., Гринькевич О.С., Зайшла Н.О.</i> Бізнес-знання, що міняють світ	140
<i>Теслюк Р.Т., Біль М.М.</i> Міграція у кризових умовах: українсько-польський контекст	143
<i>Садова У.Я.</i> Як збудувати сильну Європу. Стратегії для майбутнього: за підсумками участі у роботі XXV Економічного форуму	146

Рецензії

<i>Музика П.М.</i> Теоретичні та прикладні засади розвитку сільських територій	148
<i>Бабець І.Г.</i> Інституціональна інфраструктура підприємництва регіонів у процесі євроінтеграції України: теоретико-методологічні та прикладні аспекти модернізації	151
<i>Величко В.В.</i> Досвід регіонального дослідження трудових відносин у Китаї	154
<i>Анопій В.В.</i> Результативність наукового забезпечення аграрної реформи	157

Ювілеї

Члену-кореспонденту НАН України Миколі Олександровичу Кизиму - 60 років	159
Про журнал «Регіональна економіка»	160
Правила для авторів	162

2015
№3 (77)

Regional
ECONOMY

ISSN 1562-0905

SCIENTIFIC-PRACTICAL JOURNAL

Founded in November 1996
Publishing quarterly

Contents

<i>Vovkanych S.Y.</i> Maxims of social transformations and economic changes in terms of national security strengthening in Ukraine.....	5
Regional Policy and Territorial Development	
<i>Vlasyuk O.S.</i> State and problems of reforming of administrative and territorial division of Ukraine.....	16
<i>Fedirko O.A.</i> Forming of new local-innovative paradigm of regional research	24
<i>Voznyak H.V.</i> Regional Development: the Nature and Methodological Basis.....	34
<i>Zakharchenko S.V.</i> Competitiveness of the regions of Ukraine and the strategic aspects of its rise (in the context of an IMD-Lausanne experts approach).....	44
<i>Mokiy A.I., Antonyuk D.A., Pikh M.Z.</i> Modeling of institutional infrastructure of entrepreneurship in the regions on the basis of fuzzy logic methodology.....	52
Social Policy	
<i>Yuskiv B.M., Plyashko O.S.</i> Structuring of Ukrainian regions upon human resource competitiveness.....	61
Finance and Banking	
<i>Storonyanska I.Z., Hrynchyshyn I.M.</i> Peculiarities of the formation and using of financial resources of pension insurance at the local level (on example of Lviv region)	73
<i>Sember S.V., Chubar O.H., Mashiko K.S.</i> Theoretical approaches to defining the essence of community's financial capability and resources	81
<i>Bas-Yurchyshyn M.A.</i> Organizational peculiarities of financing healthcare in rural areas based on health insurance.....	91
<i>Demchenko A.M.</i> Economic notion of retail in the banking sector of Ukraine and its improvement perspectives	101
Cross-Border Cooperation	
<i>Kalat Y.Y.</i> Impact of euroregional cooperation on the development of cross-border regions of Ukraine.....	109

Foreign Experience

- Siryk Z.O.* Administrative and territorial division of France:
successful experience for Ukraine..... 116

Scientific Reports

- Melnyk M.I., Zlydnyk Y.R.* Axiological factors of modernization
of socio-economic development of Ukraine 125
- Zhurba I.O.* Conceptual foundations and basic directions
of cluster policy forming under conditions of transformation
of Ukraine's economy 133

Information

- Sadova U.Y., Hrynkevych O.S., Zayshla N.O.* Business knowledges
that change the world..... 140
- Teslyuk R.T., Bil M.M.* Migration in terms of crisis: Ukrainian-Polish
context..... 143
- Sadova U.Y.* How to build strong Europe. Strategies for the future:
the results of participation in XXV Economic Forum 146

Reviews

- Myzuka P.M.* Theoretical and applied basis of rural territories
development..... 148
- Babets I.H.* Institutional infrastructure of entrepreneurship
in the regions in the process of Ukraine's European integration:
theoretical-methodological and applied aspects of modernization..... 151
- Velychko V.V.* Experience of regional research of labour relations
in China 154
- Apopiy V.V.* Performance of scientific maintenance of agrarian reform.. 157

Jubilees

- 60th anniversary of Corresponding Member of the NAS of Ukraine
M.O. Kyzym..... 159
- About the journal «Regional Economy» 160
- Guidelines for authors..... 162

Анотації

Вовканич С. Й. Максими суспільних трансформацій і економічних змін у контексті зміцнення національної безпеки України.

Уперше за умов воєнної інтервенції Росії в Україну, анексії частини її території, підтримки Росією колабораціоністів і злочинних дій найманців розглядаються проблеми визначення доленосних максимум як принципів і дороговказів суспільних трансформацій, економічних модернізацій задля зміцнення системи національної безпеки. У цьому контексті аналізується комплекс факторів не лише сталого розвитку, а й тягlosti (спадковості) буття українського народу, збереження його національної ідентичності, підвищення синергії розбудови власної модерної держави як давньої ідеї. З огляду на це, увага фокусується на: аксіології вибору вектора інтеграції країни, темпах її інноваційного розвитку, інституційній інтелектуально-креативній спроможності виходу на світові ринки з наукомісткою високотехнологічною продукцією, вреситі науково-дослідному потенціалі досліджень «на випередження» сучасних досягнень технічного прогресу та запитів діючих ринків, низці неекономічних чинників побудови ефективної національної держави та її економіки, підвищенні добробуту народу та досягнення ефекту емерджентності у системі його та світової безпеки.

Ключові слова: максимуми суспільних трансформацій, національна безпека, синергія, ефект емерджентності, неекономічні чинники розбудови ефективної держави й економіки

Vovkanych S. Y. Maxims of social transformations and economic changes in terms of national security strengthening in Ukraine.

For the first time in conditions of Russia's war intervention into Ukraine, annexation of the part of its territory, support of collaborationists and criminal activity of mercenaries, the problems of decisive maxims determining as the principles and guides of social transformation and economic modernization in order to strengthen the system of national security are outlined. In this context the complex of factors of both sustainable development and succession (heredity) of Ukrainian people existence, maintenance of their national identity and increase of synergy of own modern state development as the old-established idea is analyzed. Taking the abovementioned into account, attention is paid to the following: axiology of choosing the state integration vector, its innovative development paces, institutional intellectual and creative ability to enter world markets with knowledge-intensive high-technology production, scientific and exploring potential of researches «in advance» of technical progress modern achievements and requirements of active markets, range of non-economic factors of development of efficient national state and its economy, increase of well-being of population and achievement of emergence effect in the system of the population and world security.

Keywords: maxims of social transformation, national security, synergy, emergence effect, non-economic factors of efficient state and economy development.

Власюк О. С. Стан і проблеми реформування адміністративно-територіального устрою України.

Досліджено проблеми проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні та її нормативно-правового забезпечення. Визначено, що територіальні адміністративні утворення мають мати достатній фінансово-економічний, інституційний і кадровий потенціал для забезпечення високого рівня надання суспільних послуг населенню та соціально-економічного розвитку відповідних територій. Встановлено, що правове регулювання питань, пов'язаних з адміністративно-територіальним устроєм, є недостатнім і суперечливим. Обґрунтовано необхідність адміністративно-територіальної реформи, яка має стати основою для побудови нової моделі територіального управління, заснованої на засадах децентралізації, субсидіарності, балансу загальнодержавних інтересів з інтересами населення регіонів і територіальних громад, ефективного розвитку державного управління та місцевого самоврядування, спроможності й самостійності територіальних громад у вирішенні питань

місцевого значення. Успішному формуванню дієздатних територіальних громад сприятиме аналіз передумов, ризиків і перешкод, що можуть виникнути у процесі реалізації реформи.

Ключові слова: адміністративно-територіальна реформа, адміністративно-територіальний устрій, децентралізація, місцеве самоврядування, моделі територіального управління, територіальні громади.

Vlasyuk O. S. State and problems of reforming of administrative and territorial division of Ukraine.

The problems of conducting the administrative and territorial reform in Ukraine and its legislative maintenance are examined. It is defined that territorial administrative units should have sufficient financial, economic, institutional and human resources potential in order to maintain high level of granting social services to population and of social and economic development of the relevant territories. Legal regulation of the issues related to administrative and territorial division is poor and controversial. The necessity of administrative and territorial reform as the basis of new territorial management model grounding on the principles of decentralization, subsidiary, balance of state interests and the interests of regions' population and territorial communities, efficient development of state management and local self-governance, capability and independence of territorial communities in solution of local issues is stressed. The analyses of preconditions, risks and obstacles that can emerge in the course of the reform implementation will contribute to successful forming of capable territorial communities. The following are the most probable risks and obstacles: possible weakening of controllability at the bottom management level during conducting the reform; opposition of local management elites, for the reform provides considerable growth of responsibility at bottom management level and optimizing (decreasing) of the amount of rural, town, city, and at the next level – regional councils that leads to losing the job by some part of managers; possibility of disputes over the land and estate issues; lack of sufficient financial resources for stimulation of territorial communities integration stipulated by law. In order to neutralize the abovementioned risks it is necessary to create relevant institutional maintenance of reforming process. This stipulates adopting of the range of legislative acts to form the system of organizational-legal and financial-economic mechanisms directed at establishment and development of capable territorial communities. While conducting the reform, it is necessary to use the experience of other countries – Ukraine's neighbours that have already successfully conducted the reform of territorial management systems. In this regard the Ukrainian-Polish consulting group is created in order to develop the proposals for improvement of legal management of the local development and local self-governance reforming issues in Ukraine. The group has to conduct the assessment of decisions implementation state over financial decentralization, prepare proposals over making amendments to the Budget and Tax Codes of Ukraine on financial decentralization and strengthening of local self-governance financial basis taking into account the performance of local budgets and to elaborate the mechanisms of public finances population and state control maintenance. The reform of administrative and territorial division and territorial authority organization in Ukraine is one of the fundamental reforms that encompass pretty much every sphere of society activity. That is why the broad public support is necessary for its conducting. This, in its turn, requires objective and broad presentation of the process and problems of reforming in the mass media.

Keywords: administrative-territorial reform, administrative-territorial division, decentralization, local self-governance, models of territorial governance, territorial communities.

Федірко О. А. Формування нової локально-інноваційної парадигми регіональних досліджень.

Досліджено еволюцію системних парадигм і здійснено їх структурно-компаративний аналіз за методикою Р. Сведберга. Розкрито методологічну сутність, ключові постулати та категорії нової локально-інноваційної парадигми суспільно-економічного розвитку. Встановлено, що методологічним ядром пропонованої парадигми є теорія інноваційних систем, новий регіоналізм, теорія мережевого суспільства, а також концепція «третьої промислової революції». Ключовими напрямками наукових досліджень у межах парадигми є аналіз складових

локального середовища та функцій інституцій, що обумовлюють ефективність інноваційної діяльності. Доведено, що нова парадигма, об'єктом дослідження якої є локалізація економічної активності на селективних ділянках глобального простору, дає системне розуміння новітніх тенденцій формування економіки, що базується на знаннях.

Ключові слова: локально-інноваційна парадигма, локалізація, локалітет, мережеве суспільство..

Fedirko O. A. Forming of new local-innovative paradigm of regional research.

The article reveals evolution of systemic paradigms. Their structural composition (type of action, principle of action, action motives, arena of action, defining principle, types of theoretical concepts employed, aims of the analysis) has been compared employing R. Swedberg's approach. Author's evolutionary model of systemic paradigms development is built on polemics with T. Kun's incommensurability thesis: although it might be true for engineering sciences, it is not the same case for the social and economic sciences, whose methodological apparatus usually absorbs the elements of the previous paradigms, rejecting some of their local concepts and principles. The full conceptual incommensurability, however, is hardly achievable, as most of the social and economic phenomena are of evolutionary nature. When research objects receive new systemic qualities economists develop new relevant categories to capture them, but some notions can always be easily translated and explained in the terms of preceding paradigms. The methodological essence, key tenets and categories of the new local innovation paradigm of socio-economic development have been considered. Author argues that the core of the proposed methodological paradigm is made up by the theory of innovation systems, the new regionalism, theory of network society, as well as the concept of the "third industrial revolution". Key research subjects within the paradigm include analyzing the components of the local environment and functions of institutions, which determine the efficiency of innovation activities. Author explains interrelations between the notions of local innovation system, innovative milieu, institutional thickness, untraded interdependencies, global and local collaborative networks, energy internet, lateral power, distributed capitalism etc. meaning to elaborate a holistic approach for the perception of modern trends of innovation localization. Author proves that the new paradigm, which is focused on the localization of the economic activities in selective areas of global space, provides a systematic understanding of modern trends, shaping the knowledge based economy.

Keywords: local-innovation paradigm, localization, locality, network society.

Возняк Г. В. Регіональний розвиток: сутність і методологічна основа.

Розглянуто теоретичні підходи до розуміння сутності поняття «регіон» з позицій: територіального, системного та управлінського підходів. Запропоновано класифікацію регіонів за певною класифікаційною ознакою. Подано авторські висновки та узагальнення щодо власного бачення сутності цього терміна. Висвітлено теоретико-методологічні основи «регіонального розвитку» в теоретичній і методологічній площині. Наведено закони, принципи та чинники регіонального розвитку. Систематизовано інструменти фінансування регіонального розвитку та можливе інституційне забезпечення. Виокремлено типи та моделі регіонального розвитку. Сформульовано власне бачення регіонального розвитку. Доведено, що вектор розвитку регіону має бути орієнтований на зниження дотаційності, забезпечення саморозвитку шляхом активізації внутрішніх потенційних можливостей. Сучасна політика регіонального розвитку має базуватися на такій парадигмі, яка б враховувала інтереси регіонів, здобутки міжсекторального співробітництва, децентралізацію влади та збалансованість (бюджетну, економічну, соціальну і політичну).

Ключові слова: регіон, зростання, розвиток, регіональний розвиток, міжрегіональна інтеграція, збалансованість.

Voznyak H. V. Regional Development: the Nature and Methodological Basis.

Transformation processes in the global economy, evolutionary change within countries, and the growth of competitiveness of regions change the nature of the relationship between management entities. In this format the state as a closed economic space activities of subnational entities gradually

loses its meaning. At the same time, the importance of regions as actors in the global economy increases significantly. The purpose of this article is to deepen the theoretical and methodological provisions of the regional development in the context of socio-economic transformation. In this article the author describes theoretical approaches to understanding the essence of "region" in terms of territorial, system and management approaches. Classification of regions according to certain classification sign is proposed. The Author's conclusions and generalizations about own vision of the essence of this term are presented. The author notes: the lack of a uniform approach to definition of essence of concept "region"; the identification of the concepts of "region, regional system, the area" with an emphasis on administrative component; feasibility to consider the region as a field of the structural system with the set of stable relationships between economic entities of the same rank, with the simultaneous existence of the order of the highest rank; enhance domestic economic capacity to ensure own development. The theoretic-methodological basis for regional development in the theoretical and methodological planes is covered. In the article the author describes the laws, principles and factors of regional development. Funding instruments for regional development and the possible institutional support are systematized. The types and models of regional development are selected. The own vision of regional development is formulated, which should be comprehended as the process of accumulation is positive, irreversible, regular changes, which lead to higher living standards in the long term. It is proved that the vector of development of the region should be focused on the reduction of subsidization, the provision of self-development by enhancing internal capabilities. Modern regional development policy should be based on such a paradigm, which would take into account the interests of regions, the achievement of intersectoral cooperation, decentralization of power and balance (budgetary, economic, social, political).

Keywords: region, growth, development, regional development, interregional integration, balance.

Захарченко С. В. Конкурентоспроможність регіонів України та стратегічні аспекти її підвищення (у контексті підходу фахівців IMD-Lausanne).

З'ясовано сутність конкурентоспроможності суб'єктів ринкових відносин. Визначено зміст конкурентоспроможності регіону в національному та міжнародному аспектах. Запропоновано методіку її оцінки та аналізу на основі методології фахівців Міжнародного інституту розвитку менеджменту (IMD-Lausanne). Дана пофакторна та інтегральна оцінка конкурентоспроможності регіонів України у міжнародному вимірі. Оцінку одержали такі фактори конкурентоспроможності регіонів, як інфраструктура, ефективність бізнесу, продуктивність економіки та ефективність управління. Для окремих регіонів визначено ключові фактори і субфактори, що визначають рівень їхньої конкурентоспроможності. Обґрунтовано стратегії та організаційно-економічний механізм підвищення конкурентоспроможності регіонів України.

Ключові слова: конкурентоспроможність регіону, фактори конкурентоспроможності регіону (інфраструктура, ефективність бізнесу, продуктивність економіки, ефективність управління), стратегія та організаційно-економічний механізм підвищення конкурентоспроможності регіону.

Zakharchenko S. V. Competitiveness of the regions of Ukraine and the strategic aspects of its rise (in the context of an IMD-Lausanne experts approach).

The essence of competitiveness of the market entities is found. The content of the region's competitiveness in the national and international aspects is outlined. The method of its evaluation and analysis based on the methodology of the international experts of the Institute of Management Development (IMD-Lausanne) is presented. The technique consists of six stages of research and is based on the ratio of the values of the indicators of competitiveness of Ukrainian regions and the leading countries in each of them. On its basis, in the article the factor and integrated assessment of the competitiveness of Ukrainian regions in the international dimension is made. The evaluation of regional competitiveness factors such as infrastructure, business performance, the performance of the economy and effectiveness of management is conducted. Results of factor estimates indicate

that sufficiently high indicators of competitiveness are marked by factors of business performance, slightly lower - by a factor of infrastructure and low – by performance factors for the economy and good governance. The results of the integrated assessment revealed that the absolute leader in the ranking of regions of Ukraine is Kyiv, although a fairly high level of competitiveness is peculiar also to the eastern regions. For the leading regions, especially Kiev, and regions of outsiders key factors and subfactors determining their competitiveness are identified. With the use of the Boston Consulting Group matrix the basic strategy to increase the competitiveness of regions, namely transformational, offensive, stability and stably-transformational is explained. Organizational and economic mechanism of competitiveness improving in Ukraine's regions is proposed. The creation of cluster structures of different types, in particular the regional industrial cluster, is considered as the main mechanism for increasing the competitiveness of the regions.

Keywords: competitiveness of the region, the factors of regional competitiveness (infrastructure, business performance, economic productivity, management efficiency), strategy and organizational-economic mechanism of increasing of competitiveness of the region.

Мокій А. І., Антонюк Д. А., Піх М. З. Моделювання інституціональної інфраструктури підприємництва регіонів на основі методології нечіткої логіки.

Оцінювання ефективності інституціональної інфраструктури підприємництва регіонів запропоновано здійснювати на основі методології нечіткої логіки через наявність множини невизначених, іноді прихованих зв'язків між її компонентами на різних рівнях системної ієрархії. Для визначення вхідних параметрів оптимізації розраховані інтегральні показники розвитку складників (компонентів) ШПР з використанням методу головних компонентів. З урахуванням методів оцінки ефективності виробничих систем і нечіткої логіки визначено оптимальні рівні розвитку компонентів інфраструктури підприємництва. Встановлено, що необхідним є формування передумов для зростання інтегральних показників інноваційного, експертно-технічного компонентів ШПР, компонентів з представлення та захисту інтересів підприємств, просування та передачі продукції практично у всіх областях, за винятком Донецької, Дніпропетровської, Одеської, Харківської і м. Києва.

Ключові слова: підприємство, інституціональна інфраструктура підприємництва регіонів, компоненти інфраструктури підприємництва, моделювання, нечітка логіка.

Mokiy A. I., Antonyuk D. A., Pikh M. Z. Modeling of institutional infrastructure of entrepreneurship in the regions on the basis of fuzzy logic methodology.

Structural and institutional transformation of Ukraine's economy, accelerated by signing of the Association Agreement between Ukraine and the European Union, requires regions business infrastructure upgrade considering possibilities of the integration to the European Union regions infrastructure. Problems are intensified by low levels of regions business institutional infrastructure components, the lack of systematic, strategic development programming. The scientists have thoroughly examined the functioning and organizational-economic mechanisms of business infrastructure development, some areas and forms of business support, however, the study of the economic efficiency of regions business institutional infrastructure needs systematic deepening. Evaluation of the regions business institutional infrastructure effectiveness is proposed to be made based on fuzzy logic methodology because of the set of uncertain, sometimes hidden connections between its components at different levels of the system hierarchy. The purpose of the article is to simulate the regions' business institutional infrastructure development using fuzzy logic methodology. Research methods include: fuzzy logic modeling, definition of business infrastructure integrated indicators using principal component analysis and evaluation of business efficiency using Data Envelopment Analysis. With these methods the optimal levels of business institutional infrastructure components have been determined. The necessity of creation of preconditions for the growth of integrated indicators of innovative, expert technical, enterprises interests representing and protecting, production promotion and transfer the regions business institutional infrastructure components in almost all regions, except Donetsk, Dnipropetrovsk, Odessa, Kharkiv and city of Kyiv, has been found. The methodology of

calculation of regions business institutional infrastructure components integral index using the method of principal components, has important scientific and practical value and allows quantifying the degree of development of each infrastructure component and its impact on business in the regions. Obtained dependences and theoretical findings should be the basis for developing a strategy and operational measures to improve institutional business infrastructure in regions of country.

Keywords: entrepreneurship, institutional business infrastructure in regions, business infrastructure components, modeling, fuzzy logic.

Юськів Б. М., Пляшко О. С. Рейтингування регіонів України за конкурентоспроможністю людських ресурсів.

Досліджено конкурентоспроможність регіонів України з позицій людських ресурсів. Проведено групування регіонів України за інтегральним показником, який об'єднує соціально-демографічний, освітньо-професійний, мотиваційний, інтелектуальний, інноваційно-креативний, культурний і духовно-інформаційний потенціали. На основі методики головних компонентів виявлено два базові фактори, які визначають рівень конкурентоспроможності людських ресурсів регіонів: можливості середовища для створення і розвитку потенціалу людських ресурсів та активність населення задля освоєння цього потенціалу. За цими факторами регіони України згруповано в п'ять кластерів за спільними ознаками. Кластер 1 характеризується винятково низьким рівнем як потенціалу регіонів, так і активності населення стосовно реалізації свого потенціалу. Для кластера 2 характерні низький рівень потенціалу регіонів, але високий рівень активності населення задля реалізації свого потенціалу. Для кластера 3 властивим є дуже високий потенціал регіону і вища за середню активність населення. Кластер 4 об'єднує регіони з високим рівнем духовно-інформаційного, інтелектуального, інноваційно-креативного потенціалу та низьким рівнем активності населення. Для кластера 5 характерним є потенціал регіону та активність населення, які близькі до середніх по Україні з незначними відхиленнями.

Ключові слова: регіони України, людські ресурси, конкурентоспроможність людських ресурсів регіону, головні компоненти конкурентоспроможності людських ресурсів, кластеризація регіонів.

Yuskiv B. M., Plyashko O. S. Structuring of Ukrainian regions upon human resource competitiveness.

National competitiveness is sufficiently defined by the competitiveness of its regions, companies and firms located there, as well as by dominating quality of regional human resources. However, despite the major theoretical researches, human resource competitiveness, especially the regional one, is among the least studied issues. The aim of this study is to shape the Ukrainian regional structuring methodology, based on evaluation of human resource competitiveness and dealing with two tasks – defining the competitive pros of the region and further regional clustering. Initially the author's indexes system was introduced to define the Ukrainian regions' human resource competitiveness. Those indexes were grouped upon seven types of human resource potentials (the social-demographic; educational and professional; motivational; intellectual; innovational and creational; cultural; spiritually-informational indexes). The stated indexes are in turn integral elements (sub-indexes) for the united integral competitive index. The Ukrainian regional indexes calculations are made using general statistics data. The regional competitiveness based on the index system allowed certain level of regional structuring, however proved unable to define certain factors influencing the competitive level, as well as inefficient in monitoring the various-vectored regional development. Hence, there is a problem of regional clustering using all available indexes, i.e. their structuring based on the regional common indexes within the groups, as well as defining differences between groups. To deal with this task, the Principal Components Analysis (PCA) and Exploratory Factor Analysis (EFA) methods were used. The complex indexes' analysis allowed two outline two basic latent factors. The first one is interpreted as an environmental ability to shape, develop and introduce human resource potential, directly and synergistically formed by the region, and which in fact are the basis for regional human resource achievements. It reflects the region's general intellectual, artistic and cultural influence (within "low" and "high" levels) on its human resource. High levels of the component prove the

regional potential to be significant; the low ones reflect its lack of potential. The second basic factor, defined here as an individual activity in terms of favorable and unfavorable environment, is tied to realization of own potential during the whole life period. It deals with potential, given by the region, and with what certain individual can get out of that potential. Based on the stated above and using the hierarchical clustering, the Ukrainian regions were divided into 5 clusters with common features. Cluster 1 is characterized by extremely low level of both regional potential and public activity to realize its potential. Cluster 2 is characterized by low potential level of the regions, but also with high public activity to realize its potential. Cluster 3 shows high levels of regional potential and higher than average public activity. Cluster 4 unites regions with high spiritually-informational, intellectual, innovational and creational potential, as well as with low public activity level. Cluster 5 is characterized by both regional potential and public activity close to nation-wide average. The complete clustering enables to outline scenarios of development in each cluster, as well as to propose certain measures to ensure competitiveness of human resources and the regions considering their cluster characteristics.

Keywords: regions of Ukraine, human resource, regional human resource competitiveness, human resource main components, regional clustering.

Сторонянська І. З., Гринчишин І. М. Особливості формування та використання фінансових ресурсів пенсійного страхування на місцевому рівні (на прикладі Львівської області).

Розглянуто особливості сучасного етапу розвитку пенсійного страхування на місцевому рівні (на прикладі Львівської області). Встановлено, що диспропорції соціально-економічного розвитку регіонів посилюють територіальну диференціацію формування та використання фінансових ресурсів Пенсійного фонду України як за показниками сукупних доходів, так і за показниками сукупних видатків. На основі алгоритму дослідження регіональної диференціації з'ясовано, що державна політика регіонального розвитку у сфері пенсійного страхування побудована з урахуванням інтеграції рівнів пенсійного забезпечення громадян, однак це зумовлює додаткове навантаження на Державний бюджет України. Доведено необхідність розроблення оптимізаційних заходів щодо формування та використання фінансових ресурсів пенсійного страхування з урахуванням соціально-економічного розвитку регіонів.

Ключові слова: пенсійне страхування, фінансові ресурси, доходи, видатки, регіон.

Storonyanska I. Z., Hrynychshyn I. M. Peculiarities of the formation and using of financial resources of pension insurance at the local level (on example of Lviv region).

Nowadays the aim of state regional policy is, on the one hand, to achieve social and economic development of the regions, on the other hand – a necessity of providing qualitative living conditions to citizens regardless of their place of residence. An effectively operating system of pension insurance is an important element of proprietary security of pensioners. In context of the existing territorial differences of social and economic development, a detection of characteristics of the formation and usage of financial resources of pension insurance at the local level will allow us to detect a potential of growth of revenues to the Pension Fund of Ukraine (PFC) in the region and an increase of efficiency of the expenditures so as to balance the budget of PFC of an appropriate territorial administration and to ensure a proper level of material wealth of pensioners herewith. The purpose of the article is to detect the characteristics of the formation and usage of financial resources of pension insurance at the local level (for example, Lviv region). In the article the peculiarities of a current stage of development of pension insurance at the local level (for example, Lviv region) are regarded. A study of peculiarities of the formation and usage of financial resources of the pension insurance in Lviv region is made on the basis of analytical notes about the activity of the Chief Department of the Pension Fund of Ukraine in Lviv region for 2009-2014. It is found that a current state of the pension insurance in Lviv region is characterized by nationwide trends of population aging, which along with a decreased of number of employed population exacerbates a problem of growth of burden on workers, employers and the State Budget of Ukraine. It was revealed that disproportions of social and economic development of the regions strengthen territorial differentiation of the formation and usage of financial resources of the Pension Fund of Ukraine, both by indicators of total revenues and total

expenditures. On the basis of algorithm of the study of regional differentiation it is found out that the state policy of regional development in the field of pension insurance is built with a consideration of integration of levels of citizens' pension maintenance but this also causes an extra burden to the State budget of Ukraine. The necessity of development of optimization measures for the formation and usage of financial resources of pension insurance that will promote a provision of adequate pension payments not only for current but also for upcoming pensioners regardless of their place of residence and social and economic development of the region is proven.

Keywords: pension insurance, financial resources, revenues, expenditures, region.

Сембер С. В. , Чубарь О. Г. , Машіко К. С. Теоретичні підходи до визначення сутності фінансової спроможності та фінансових ресурсів територіальної громади.

Досліджено сутності фінансової спроможності та фінансових ресурсів територіальної громади. Здійснено огляд наукових джерел, у яких розглянуто теоретичні підходи щодо змісту спроможності та її видів; це дало змогу виділити фінансову спроможність громади як комплексний показник, що складається з її бюджетної спроможності, фінансової спроможності домогосподарств і фінансової спроможності суб'єктів господарювання. Бюджетна спроможність означає здатність громади забезпечувати реалізацію основних повноважень органів місцевого самоврядування базового рівня коштом доходів бюджету громади. Фінансова спроможність громади у широкому розумінні передбачає її здатність вирішувати весь комплекс соціальних і економічних проблем. Наголошено на необхідності врахування при визначенні фінансової спроможності не лише ресурсної бази місцевих бюджетів, але й інших фінансових ресурсів, що створюються та залучаються на територію громади (фінансові ресурси суб'єктів господарювання і домогосподарств).

Ключові слова: фінансова спроможність територіальної громади, бюджетна спроможність, фінансова спроможність бізнесу та домашніх господарств, фінансові ресурси, місцеві бюджети.

Sember S. V., Chubar O. H., Mashiko K. S. Theoretical approaches to defining the essence of community's financial capability and resources.

The article is focused on exploring the financial capability and financial resources of the community. Various resources that discuss theoretical aspects of capability and its types have been reviewed; that helped us to outline the community's financial capability as a complex figure that consists of financial and budget capabilities of general context. Budget capability depicts community's ability to use money resources of local budget income to conduct its current authorities. The financial capability is the ability to finance the whole specter of social and economical tasks of community with help of not only funds of the community but also other incoming money flows, which might be spent on different purposes of social and economical development of the community in general and for the benefit of other people who inhabit the territory. Modern governmental and parliamentary regulations in development of local authority and decentralization, Methodology of formation of capable communities approved by The Cabinet of Ministers of Ukraine in particular, updated the issues of financial capability and financial resources of the community. Capable communities can only be formed based on financial supply of relative administrative territories. Capability passport contains the calculations of incomes of the community, including basic and reversal subsidies made up according to the paragraph 64 of The Budget Code of Ukraine. The basement of the financial capability of the community is made of financial resources – the amount of funds that are created in process of GDP allocation. These funds are spent on economical and social development of administrative units. Traditionally, local financial resources include: local budgets, financial funds of enterprises, organizations, and institutions of common ownership. The article elaborates approaches in defining the meaning and composition of community's financial resources that include funds of local authority, enterprises and organizations of different ownership, citizens, and funds attracted via stock market and banking system. More criteria of classification of financial resources of the community have been outlined. Consequently, 9 final criteria have been mentioned. This will allow structuring these resources as well as finding and justifying new possibilities to increase the amount of financial resources on the community level.

Researchers stress that when assessing the financial capability it's necessary to take into account both resources of local budgets and other financial resources that are created within the community or attracted to one (financial resources of people and enterprises).

Keywords: financial capability of the community, budget capacity, financial capacity of businesses and households, financial resources, local budgets.

Бас-Юрчишин М. А. Організаційні особливості фінансування сфери охорони здоров'я у сільській місцевості на принципах медичного страхування.

Проаналізовано головні фактори, які визначають особливості організації медичного страхування у сільській місцевості, а саме: кількість і вікова структура населення; віддаленість населеного пункту від районного чи обласного центру; медична інфраструктура; рівень захворюваності населення; основні види захворювань; рівень доходів і сфери зайнятості населення; поінформованість і менталітет населення. Передумовами реформування системи фінансування охорони здоров'я та впровадження медичного страхування у сільській місцевості є такі: відсутність належного кількісного та якісного забезпечення населення медичною допомогою; малодоступність якісної медичної допомоги та висока вартість транспортування; переважання кількості населення з низьким рівнем доходів; низький рівень культури споживання медичних послуг; відсутність системи обліку захворюваності населення сільської місцевості. Представлено триетапний алгоритм надання послуги медичного страхування, відповідно до якого запропоновано здійснювати заходи щодо організації системи медичного страхування. Така організація має здійснюватися відповідно до схеми, що охоплює: наповнення програми; її вартість; представництво страховика у населеному пункті; систему обліку та маркетинг залежно від форми (добровільна чи обов'язкова) реалізації послуги медичного страхування.

Ключові слова: медичне страхування, сільські території, обов'язкове медичне страхування, добровільне медичне страхування.

Bas-Yurchyshyn M. A. Organizational peculiarities of financing healthcare in rural areas based on health insurance.

The main characteristics of the health insurance organization in rural areas are determined in the article, namely the number and age structure of the population; the remoteness of the village from the district or regional center; medical infrastructure; the number and major types of diseases; income levels; key areas of rural employment; channels of access to information and mentality of residents of rural areas. The prerequisites for reforming health care financing system and the introduction of health insurance in rural areas are identified: lack of adequate quantity and quality of public health care; poor availability of qualitative medical care and the high cost of transporting the patient to the hospital; the prevalence of the population with low incomes; low level culture of consumption of medical services; the absence of a comprehensive accounting system morbidity countryside. The three phases algorithm of health insurance service is outlined, according to which, the measures to organize health insurance system in some rural areas are proposed to implement. This arrangement should be implemented under the scheme, which, depending on the voluntary or obligatory form of health insurance consists of the following aspects: the content of the program; its value; representative of the insurer in the settlement; accounting system and marketing. In the first phase of the algorithm it is offered to form health insurance programs, to determine their prices and to secure the representation of insurance companies in the region. Programs must include a list of essential services defined by the legislation, taking into account the region risk, determining the optimum area to reach hospital and healthcare institutions for cooperation. Cost of the program depends on the level of health of the insured, individual risks and risks of certain rural areas. Representation of insurer under obligatory health insurance system is provided by the personnel potential of rural territory and the availability of consultants in each locality. Representation for insurers in the voluntary health insurance system depends on the number of customers in a particular locality. The second phase is to provide regional coverage by doctors-coordinators of the insured persons, considering optimum area to reach to the patient. Also it is important to develop the telemedicine and the availability of continuous monitoring of changes in rural areas by defined parameters in a single integrated accounting system. In the

third phase organizational mechanism requires the implementation of marketing activities, which include the study of population attitude in rural areas to health insurance services. The ultimate goal of marketing activities of insurers is to create value to the insured persons, which they will get from health insurance.

Keywords: health insurance, rural areas, obligatory health insurance, voluntary health insurance.

Демченко А. М. Економічна сутність ритейлу в банківському секторі України та можливості його вдосконалення.

Досліджено економічну сутність і форми ритейлу, напрями його розвитку та удосконалення. Розглянуто особливості надання таких новітніх банківських послуг, як еквайринг, факторинг, а також специфіку роботи центрів самообслуговування. Визначено перспективи впровадження новітніх технологій у комерційних банках України, використання нетрадиційних банківських послуг задля оптимізації банківських витрат і максимізації прибутків. Обґрунтовано переваги від уведення в обіг соціальної карти мешканця для жителів регіону та окреслено перспективи її впровадження на банківській платформі з урахуванням синергетичного впливу всіх програмних комплексів, які мають входити до такої системи соціальної карти мешканця. Доведено, що ефективна діяльність і конкурентоспроможність будь-якого банку забезпечується впровадженням новітніх, соціально-орієнтованих послуг шляхом розширення сфери ритейлу з використанням інноваційних технологій.

Ключові слова: банківські операції, банківські послуги, інтернет-технології, телебанкінг, платіжна карта, соціальна карта, новітні послуги.

Demchenko A. M. Economic notion of retail in the banking sector of Ukraine and its improvement perspectives.

Economic notion and forms of retail are researched along with its development and improvement directions. The peculiarities of granting the new banking services as acquiring and factoring are examined and the specifics of self-services centers activity are outlined. The perspectives of new technologies introduction into commercial banks of Ukraine and non-traditional banking services use in order to optimize bank expenses and maximize the revenue are defined. The advantages of citizen social card introduction for the population of the region are explained and the perspectives of their introduction at banking platform taking into account the synergy influence of all program complexes (finance, social divisions, municipal engineering system, trade, medical security system account complex), that are to be included to the system of citizen social card, are outlined. In particular, citizen social card advantages for the population of the region are the following: swift and comfortable obtaining of all types of incomes, social payments, etc; swift and comfortable paying for public services; decreasing the cash payment volumes; obtaining the short-term credits; swift and comfortable access to information on calculation and debt on public services payment; obtaining of the multi-function certificate that accelerates service rendering in different public institutions; possibility to obtain additional income in the form of percents charging for the account balance; additional possibility of swift access to all types of bank products granted by the authorized bank. The fact that efficient activity and competitive ability of any bank is maintained by introduction of new socially-oriented services through expanding the retail sphere using the innovative technologies is proved. The research allowed us obtaining information on the services of Internet-banking the clients are most interested in. Special attention should be paid to: scanning the balance of the current card account in real time mode; payment of bills for public services of mobile telephony or Internet network; obtaining information on opened accounts and banking products; transfer of sums between own accounts; payments in national currency; forming of statements on current card accounts for the new period; payment of outstanding loans from own accounts; renewal of withdrawals from deposits; data on exchange rates, financial news.

Keywords: banking operations, banking services, Internet technologies, telebanking, payment card, social card, new services.

Калат Я. Я. Вплив єврорегіонального співробітництва на розвиток прикордонних регіонів України.

Узагальнено основні підходи до аналізу розвитку єврорегіонального співробітництва та здійснено аналіз з використанням зазначених підходів. Акцентовано увагу на аналізі розвитку єврорегіонального співробітництва за визначеними автором критеріями та групами показників. Також охарактеризовано проблеми розвитку єврорегіонального співробітництва та запропоновано першочергові кроки для посилення впливу єврорегіонального співробітництва на прикордонні регіони України, а саме: удосконалити законодавчу базу; забезпечити роботу Міжвідомчої комісії з питань підтримки транскордонного співробітництва та єврорегіонів на постійній основі; залучити до складу Міжвідомчої комісії з питань підтримки транскордонного співробітництва представників асоціацій єврорегіонів; розробити стратегії розвитку для кожного єврорегіону; провести реорганізацію єврорегіонів з використанням індивідуального підходу до кожного єврорегіону; створити договірні платформи між єврорегіонами, що утворені на кордоні з країнами ЄС, і єврорегіонами, утвореними з країнами, які не є членами ЄС.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, єврорегіональне співробітництво, прикордонний регіон, критерії аналізу єврорегіонального співробітництва.

Kalat Y. Y. Impact of euroregional cooperation on the development of cross-border regions of Ukraine.

While adopting efficient mechanisms for economic development, Ukraine participated in the creation of ten Euroregions. Currently, their activities over two decades bring no results that were observed in the EU. Therefore there is a need to search for new ways to enhance Euroregional cooperation and to efficiently use the cross-border opportunities in order to optimize the positive impact of Euroregional cooperation in the Ukrainian cross-border regions. The features of cross-border cooperation within the Euroregions of Ukraine using generalized approaches to the Euroregional cooperation analysis have been described in the article. The author has calculated the general integral index of socio-economic development of cross-border regions that are the part of Euroregions based on the methods for determining reference values, calculating standardized partial indices, and the average indices. It has also been suggested to combine these two approaches to assess the Euroregional cooperation development. The attention in the paper has been focused on the analysis of Euroregional cooperation in accordance with the criteria and indicators groups defined by the author: It has been determined that the development of Euroregional cooperation was sustained primarily due to: imperfect legal framework; structural disparities between the regions; inefficient mechanisms of interaction between central, regional, and local authorities; substantial differentiation of the regions in terms of economic development and society standard of living; underestimation of Euroregional cooperation as an important tool to enhance the development of the cross-border regions; low rate of cross-border infrastructure, etc. The problems of Euroregional cooperation development have been also revealed and immediate steps to enhance its impact on the cross-border regions of Ukraine have been suggested, namely: improvement of the legal framework; provision of operation of the Interdepartmental Commission for support of cross-border cooperation and Euroregions on permanent basis; involvement of the Euroregions associations' representatives to the operation of Interdepartmental Commission for support of cross-border cooperation; drafting the development strategies for each Euroregion; reorganization of Euroregions using individual approach to every European region; creating a contract platform between the Euroregions on the border with the EU member countries and the Euroregions with the EU non-member countries. The author has remarked enhancement in the intensification of Euroregional cooperation in the next program period for 2014-2020 in view of progress in improving the legal framework for cross-border cooperation, in increase of the number of cross-border technical assistance programs intending to be participated by the Euroregions, signing new inter-regional cooperation and partnership agreements, etc.

Keywords: cross-border cooperation, euroregional cooperation, border region, criteria for evaluating euroregional cooperation.

Сірик З. О. Адміністративно-територіальний устрій Франції: актуальний досвід для України.

Відзначено актуальність кардинальних змін для пострадянського адміністративно-територіального устрою України. Зазначено, що активність громад щодо дій, спрямованих на підвищення ефективності управління, є вкрай низькою. Це зумовлює пріоритетність командно-централізованого принципу проведення таких змін для України з врахуванням відповідного досвіду європейських країн, зокрема Франції. Розглянуто підходи до впровадження французької моделі, висвітлені у працях українських учених. Проведено аналіз адміністративно-територіального устрою Франції. Розкрито особливості побудови органів місцевого самоврядування в різних за статусом територіальних утвореннях. Наголошено на особливостях співпраці територіальних громад великих французьких міст і потребах впровадити цей досвід українськими містами. Визначено подібність окремих елементів вітчизняної практики адміністративного устрою до чинної, тобто реформованої системи адміністративно-територіального устрою у Франції, де існує три рівні територіальних утворень в унітарній країні з великою кількістю дрібних громад (комун). Виокремлено доцільні для імплементації у практику адміністративно-територіального устрою України найкращі набання французької моделі організації управління територіями.

Ключові слова: адміністративно-територіальний устрій, місцеве самоврядування, державна виконавча влада, Франція, досвід для України.

Siryk Z. O. Administrative and territorial division of France: successful experience for Ukraine.

The relevance of fundamental changes of the after-Soviet Ukrainian administrative and territorial division is outlined. Special attention is paid to the fact that community activity is very low in terms of the measures directed at improvement of management due to a few specific reasons: for a long time the legislative support was absent, so the interest (stimulation) on the lowest level was also absent; corruption took place in all allocation (privatization) processes of community property (land, real estate). Centralized command for fundamental changes for Ukraine is a priority, taking into account the experience of successful processes in European countries, particularly in France. The ways of introducing the French model in Ukrainian scientists' proceedings are considered. Administrative and territorial division of France is analysed. The design features of local government in territorial entities of different status are outlined. The specific feature, which distinguishes the commune – lowest link in France – from other similar administrative and territorial divisions of different countries is shown – it is a complete autonomy in the authority performing. Commune is a single administrative and territorial division of France, where there are no separate State Authorities, which is similar to town and city councils in Ukraine. In the French commune, as in Ukrainian local government, a network of institutions is created, which enables citizens' participation in local government. The features of cooperation of large French cities communities (Municipalities Regions) with special status consisting of the city and surrounding settlements and attempts to introduce this experience in Ukrainian cities are emphasized. That, along with the classical French practice of inter-municipal structures, remains very relevant and effective. Prominent examples are «Great Lyon», «Great Bordeaux», «Great Lille» and «Inter-municipal formation of Strasbourg», which are acting on the basis of subsidiary without violating the principle of power deconcentration. Their union has a purely socio-economic implication, because it serves as an attempt to better coordination of economic and production processes within established industrial agglomerations. The similarities of initial conditions in the administrative structure of national practice and the one existing in the reformed system of administrative and territorial division of France, where there is also three-level territorial entities in a unitary country with a lot of separated and minority communities (communes), as well as differences in the especially important functional and qualitative managerial staffing in both countries are defined. The feasibility to implement in practice of administrative and territorial division of Ukraine of the best achievements of the French model of territories management including the practice of implementation on the regional level of the institution to monitor the activities of communes and general management of peripheral government services, and to act as an intermediary between peripheral services and their ministries and individual communities are highlighted. As a result the fact that experience of administrative and territorial division of France, particularly of local government in this country, is

extremely indicative for Ukraine not only because of the identity of certain levels of municipalities, but also because of the common strategic objectives put by the governments of both countries before the system of management areas is stressed.

Keywords: administrative and territorial division, local governance, state executive power, France, experience for Ukraine.

Мельник М. І., Злидник Ю. Р. Аксиологічні чинники модернізації соціально-економічного розвитку України.

Обґрунтовано роль ключових аксіологічних чинників (духовного, морально-етичного, освітнього, культурного та ментального) у вирішенні основних проблем модернізації соціально-економічного розвитку країни. Запропоновано авторське трактування дефініції «аксіологічні чинники модернізації соціально-економічного розвитку». Здійснено соціологічне обстеження ролі та значення аксіологічних чинників у соціально-економічній системі України. Проведено компаративний аналіз взаємозалежності основних макроекономічних показників і ціннісних характеристик економічного середовища на основі міжнародних зіставлень. Розроблено концептуальні підходи та принципи аксіологічної модернізації соціально-економічного розвитку України.

Ключові слова: аксіологічні чинники, модернізація, соціально-економічний розвиток, аксіологізація інституційного середовища, державне регулювання модернізаційних процесів, аксіологічна модернізація соціально-економічного розвитку.

Melnyk M. I., Zlydnyk Y. R. Axiological factors of modernization of socio-economic development of Ukraine.

The article is devoted reasoning of necessity to enhance axiological factors of modernization of socio-economic development of Ukraine. The basic characteristics and essential role of axiological factors in socio-economic development of country are determined, theoretical principles of axiological modernization of the national economy and generalized scientific approaches to impact assessment of axiological factors on socio-economic development are systematized. Conceptual and terminological research unit of national economy is expanded through the introduction into scientific language the definition of "axiological factors of modernization of socio-economic development". The evolution of views on the role of axiological factors in social and economic development of the countries was analyzed. The basic institutional, moral and psychological barriers of socio-economic development in the context of European integration are analyzed. According to the results of a questionnaire it was found that among the factors hindering the modernization of the national economy the most important in the system of social and economic relationship are: the decline of spirituality, ignoring the moral and ethical standards, educational (in particular the low quality of existing educational programs), cultural (lack of understanding of the importance of cultural factor in the economic relationship) and mental (opportunism, perception of Ukraine as a hopeless country, etc.), as well as the weakness of formal institutions (in particular, because of the dominance of informal relations, corruption of supervisory and regulatory authorities, etc.). Comparative analysis of the interdependence of the main macroeconomic indicators of the value characteristics of the economic environment based on international comparisons is conducted. The interdependencies are found between: macroeconomic indicators (GDP, capital investments, employment, direct foreign investment), indicators that reveal personal values as economic actors (education and intellectual, mental, cultural, spiritual dimension), institutional and axiological characteristics of system of economic relations in society (economic freedom, protection of property rights, facility of business leading, corruption). Conceptual approaches and principles of axiological modernization of socio-economic development of Ukraine are elaborated. The basic principles of the concept of axiological modernization of social and economic development of Ukraine are as follows: ethical and moral paradigms of social and economic relations; deactivating of consumer society; observance and guarantees of equal rights and freedoms of man and citizen as the highest value and background of social and economic development; support of spiritual and intellectual development, socialization and motivation of the individual; stimulation of social responsibility, activity, partnership, cohesion and solidarity of economic agents in the society; etc. Methodological principles of governmental regulations of institutional changes in the

national economy are improved on the basis of justification and systematization of trends and policy measures of axiologization of institutional environment of socio-economic relations in the context of economic (elimination of institutional strains of investment and business climate, improvement of public policy regulations for business growth based on value principles of economic relationships) and socio-humanitarian (improving the quality of education, healthcare, level of culture, spiritual development of personality, the formation of a new quality management and mentally healthy and consolidated nation and the development of civil society) blocks.

Keywords: axiological factors, modernization, socio-economic development, axiologization of institutional environment, state regulation of modernization processes, axiological modernization of socio-economic development.

Журба І. О. Концептуальні засади та основні напрями формування кластерної політики в умовах трансформаційної економіки України.

Вивчено досвід зарубіжних країн щодо формування та реалізації кластерної політики. Досліджено сфери визнання та запровадження кластерної стратегії та політики. Проаналізовано та висвітлено проблеми, що перешкоджають використанню кластерних технологій. Наведено аргументи синергетичності кластерної політики як механізму об'єднання інструментів, методів, управлінських технологій інформаційного, інвестиційного, інноваційного, регіонального, державного та галузевого менеджменту. Запропоновано авторське розгорнуте бачення переваг процесу кластеризації з врахуванням уже наявного досвіду національного та закордонного, особливостей розвитку національного ринкового середовища і її трансформаційних характеристик, розмаїття перспектив галузевого розвитку та інших складових конкурентоспроможності національної економіки. Наведено переваги масового процесу кластеризації в межах трансформації ринкового середовища України.

Ключові слова: кластер, кластерна політика, регіональна економіка, стратегія, трансформаційна економіка.

Zhurba I. O. Conceptual foundations and basic directions of cluster policy forming under conditions of transformation of Ukraine's economy.

World cluster policy in general is recognized as one of the most effective areas of economic policy in the active promotion of regional development and industries. International experience of formation and implementation of cluster policy demonstrates the complexity of the administrative process, its diversity, the presence of both positive and negative symptoms and results. The experience of many countries has been studied systematically in certain areas, analyzed from the standpoint of effective application of management technologies, etc. Both the diversity of approaches to cluster formation and implementation of policies, and the support tools, their institutionalization, reflected in the strategy papers and concepts of development of countries and regions have been outlined. The diversity of views in the understanding and definition of the "cluster" is logical and reasonable from the standpoint of theory and practice. The lack of knowledge of the chosen subject makes the implementation of the cluster concept, strategy and, accordingly, a cluster of regional and national policies complex and versatile. There is a need for further study of the formation and development of the theory, methodology and practice of clusters and its recognition as an element of systemic support and the business tool. The article is to study the conceptual bases and development of the main directions of formation of cluster policy in conditions of economy of Ukraine. In the article the scope of the recognition and implementation of cluster strategies and policies is presented. The problems that prevent the use of cluster technologies are analyzed and highlighted. The dependence between the clustering of economy and quality of life of the general population is shown. The synergy effect in cluster policy as a mechanism of unification of tools, methods, information technology management, investment, innovation, regional, national and sectoral management is examined. The author's detailed vision of the benefits of clustering taking into account the existing experience of national and foreign clusters, national features of the market environment and its transformation characteristics, diversity of perspectives of industry and other components of national economic competitiveness is given. An advantages of mass clustering process of transformation within the market of Ukraine are listed. Tools and directions of economic competitiveness achievement depend on many factors, including

economic growth of a particular country. But the use of cluster models is considered to be the one of the universal means of improving the competitiveness of the economy. That is why in recent years the cluster formation as mechanism for effective management gains more popularity in Ukraine. In terms of new challenges, transformation, increasing competition, implementation and operation of clusters and cluster technology is one of the most promising means to ensure competitiveness of the national and regional economy. In terms of economic transformation and integration into the EU economic reform processes in Ukraine must be accompanied by a new type of relationship between entities and the development of new mechanisms of realization of their economic interests, one of which is the clustering.

Keywords: clusters, cluster policy, regional economy, strategy, transformation economy.